

מכתבים

על אדות הספרות.

(א) הזקנים והצעירים לימים.

ככל דור ודור, ובספרות כל עם ועם, כל זמן וזמן, הולכת ומשתלמת — מלחמה לבני הנוער הזקנים, הזקנים אוהבים מנחה ודרכים מלולות וקדים, בכלות כחם לשאת קרמה את הרגל, כי עורף אל העתיד ופניו אל העבר, או העתיד והעבר, המהלך הרב אשר עשו, ולפעמים, מפתח פתאם, עיניו גבול, יוטו גם אחור, אך נקודת הקסאון להחזקן היא נקודת היציאה וד החדש.

— תנו לבני את הנס! יתנו בני הנוערים בקולם.

אך הזקנים, כל עוד הם נשמחם, לא ירפו כן הרגל; לא יאכו לעזוב את הבמה; מחזיקים הם בקרנות המזבח בזרוע, אגרוף וצפרנים, ובני הנוערים, הבאים לרשת ארץ בכתם החדש עמם, מני זקנים לא יתירו, וכה תכבד בכל נקודת ההנהגה המלחמה בין העבר והעתיד. אמנם — לא כל סוג צעיר לימים מוצא נתיבות חדשות ולא כל הזקנים משתחווים לבא השמש! רבים ושלמים יוצאים כן הכלל. רבים הם הצעירים לימים, אשר כל כחם להספרות אך להעלות גרה, לחקת אר את המעשים שכבר נעשו, ולשונם חרה אך להגיד את אשר כבר יצא מאף השומעים.

נפש הצעירים הללו ריקה היא מכל רעיון חדש, או הרעיון החדש, אם גם כבר חכה שורש שלב הגמד, עוד הש רופה כחו ולא יתעורר ולא משגשג עולמים. מיד רעיון נפל כזה אין קונום יתור את ערפלי ההגל, ואין רי חום להבם את השתי. עיני סופרים כאלה, אם גם שובה לא רקה באשמדותיהן, כבר הכו בסגורים ולא תראינה יעולב את רקבת הזמן, את צרם הסתהות, נפשם יראה אך מן העבר, היותר בכרכים כושלות אל עם הנשיה, ואשר ימר עוד אך כצלו, הנפרש על נפשות השוכים כאלה. לעצלי הרוח הללו נשמות נרקמות מקרני אור בר, ועל כן ידעים כמה אך מה שישיתו בו כי קיונה; סוגרים כמה אך מה שכבר זכה בו יעמם מן ההפקר, עצלי הרוח הללו הם אך

השומר אל חיי המבון, אך ד ומדרכות המה, כי אם תלמידו להכות גלייעם, כי אם הקצף ולעומתם — הלא ישנם התקשה וליהם לא גם, רוח כנשי בתוך אפר השרפה, וימם האחרון בראש המחנה, לראות בעצמ ליליסצרים את יבקע השחר!

וכברת היא המלחמה בין כל עם ועם ובכל דור ודור, מרומי ההתלה, ועל החדש הנשאים בדרך לא סלולה, מלאה והזקנים, המפטרים כי השפה! זקנים ורגלים וכה

אבל לאן אנהנו הולכים

החמה ויצאת מנרתיקה ומבעירה את רשא

המדבר ועשבו, והיו למאכולת אש, אך ימי מצער יבנה המדבר את אדרתו הנשרפה, חיש יתנחם וילבש גיל! כי אפר הנשרפים יהיה לובל להפריח לו אדרת ירקרק חדשה ומובה מן הראשונה. וגם היא תהיה לשרפה ולובל, ודור חדש של עשבים ורשאים חדשים יבא... דור הולך ודור בא — אבל במשך עת רבה יהיה המדבר לאחו או גם לשדה ברכה.

כן גם בניו הספרות, על הזקנים יעבור רוח כער, ויקומו הצעירים לימים תחתם, וגם הם יזקנו והיו למאכולת אש ולובל, ודור חדש יפרח — והספרות תלך ותשתלם עד סוף כל הדורות...

וזכרו אחרת! כי הם התפעלו עוד מרם הבינו, עוד טרם התבוננו במראה החדש; מרגישים הם בעטק את השחר, הפרוש על ההרים, רואים המה את המסתה וה מתוך הערפל ואך לשוא תשאלו מפייהם דבר ברור על אופניו. ועל כן מאמין ההמון להזקנים ומיחל כאל מלקוש לכל מוצא פיהם, יען כי שפת הזקנים ברור תכלל: כזה ראה וקדש! ופונה הוא עורף בועק לבני הנוערים, יען כי מנגמנים הם בלשונם — מבלי הרעת, כי בלשונם אין עוד המלה לרוחם...

ולשוא מבקשים מכני הנוערים דברים כרוזים ומופתים חותכים; כי אך נבואות הלב נזרקות מפייהם. אם תתפעלו כמיהם תאמינו, ואם לא — תאכלו עד עת מוצא את נותר הספרות, ומרק מגיליה יפעם לכם...

אם גם אלפי שנים ישבו על האבנים, ויחקו חבלי יולדה, וימלאו חללו של עולם בזעקתם — יהרו חיש וילדו קש! אבל חיימים טובים המה, רצענים, אומנים, עושים כובעים מהודרים בתכלית היופי, ותופרים כתנות אטון חורי — להלביש ולהנעיל ולשום פאר לראש הישן הנובל, ולהדשו מכף רגל ועד ראש.

ע"י אומנות הזקנים והכמתם, הישן משנה וכל רגע את צורתו. כמרגל חרש מחליף הוא את גביו, וההמון יניע מרחוק וישתחיה לעגל, המתנוצץ חרש, וקורא בעליצת עגלים: "זה ינחמני! עוד לא הו כבשם הזה!" אף כי רוח נבלה גורף מ"הבושם". ובני הנוערים, העשירים ברוח, עניי השפה לא מרוע לב יגלו טפה ויכסו טפחים, לא וגאון ידברו אל העם מתוך הערפל; לא

(ב) הזקנים והצעירים

ימים רבים תשתולל הס ירעד האור בנקרת הצור... קם המער לרממה ואינית חדשים כבר יתנהלו על מי מג החלוון הלכן וירחוק את רז לבושו הגדל עמו, עם עיניו הרוח החוק, הבא לפרק את ימים רבים תצלול איזה נשים וטף, טרם תתגב בע האסיר בתשכת המהפכת. לפעמים ישמה האסיר עי

הזקנים היו לזבל והצעירים יפרחו.

מהזקנים נבנתה השפה ותהי לכלי ועל הצעירים למלאות את הכלי יין. — ומסמלאים אנחנו, יקראו בני הנוערים בגאון והם הכלילי עינים כמו מיין וחמוצי בגדים כדורכים בגת, והכלי הולך ומתמלא... אך אם נתן ככוס עיננו נשתוים על מראה ה"יין" ואם נטעם — נאמר "מן", כי לא נדע מה הוא.

הסיסמא "רעאלים", העתקת דניאל דירונדה ואפרים קוה, שטות ספענצער וליפערט, כי יתבוללו בכוס אחת לא יתנו טעם לשבח! הוסיפו עוד נספי מור של אהבת ציון ורסיטי טל של הלאומיות, ושטו, והגידו לי: מה אתם שותים?

ואפרים קוה הם עלים נובלים, אשר כבר נפלו מעין החיים; שטת ליפערט, הרוואה אך סבה אחת להתפתחות חברת האדם כ"ראגתו לנפשו" מום תמוט כשטה צרת עין וצרת לב, אשר בחרה לה אך סבה אחת מכל הסבות הראשיות להתבונן בה, והסתר פניה מכל רעותיה, הפועלות אתה יחד... בשדה המערכה יסקלו בני הנוערים, האומרים לתקן עולם במלכות העבודה, את ספענצער הוקן, המקריש ומעריץ את ה"יהא מונח" אל תנע כו"ל באבני בלוסטראות; ואצלנו, הרחוקים משרה המערכה, ה"רעאלים" הוא סיסמא חדשה, המלהיבה את הלכבות, דניאל דירונדה ואפרים קוה ספרים חדשים, ושיטת ליפערט וספענצער עמודי אש חדשים להאיר את הליל!

שהשוקים כוכים על קברו. הנוכח הבא ומפאריו לאיישישאק, יכהן פאר על ראש גדולי העיר, בזמן שבפאריו כבר יכירונו מקומו בתויבת האשפה.

זה גורל החלוון בנקרת הצור, האסיר במהפכת זבן העיר הקטנה — לא תר תמיד את המועד, והה גם גורל הספרות העברית מול רעותיה המאשרות ממנה.

"רעאלים", דניאל דירונדה, אפרים קוה (דיכטער אונד קויפמאן), שטת ליפערט בתורת ההתפתחות, שטת החנוך של ספענצער... חדשות ונצורות הם אתנו. בעולם הספרות הכללית כבר שקעה שמשו של הרעאלים, כבר זרח זבא גם שמש המאטערעאלים אחריו והרקאדנטיים הרימו נס! דניאל דירונדה

מה אתם חפצים

מינערות? שאל את העלה ויגנו הזקנים נפריצה ופרצים יע רעהו ירחקו, בכתף יהי לאן? בתוך עומדת הכס אל העם, אל הבמת! אך כעלותי על הבמה ה ללמד תועים בינה ישפן ממאכלים שונים... רעאלים ואהבת ציו דניאל דירונדה, ספענצער והעם, השומע את ספורשים מפי נבזר המנע

שבע לדגל החדש!
והוקנים נפרשים וזכיום, כי עליהם עברה הכוס...

ג) מחלות הנפש בסופרים.

הפסיכואלגיה שבזמן הזה הכתה את נפש האדם, שהיתה לפניו בעיני החכמים כאחדות מורה, לרססים קטנים.
אין רצון בתור רוח מיוחד עומד בפני עצמו, י אם תשוקות וחפצים; אין תכונה אחת שלמה, י אם תעוררת תכונות שונות. אין שכל כולל, י אם השגות והרגשות. וזכין שבהאדם הבריא ל המראות; הרוחניות מתאחדות להיות לרוח אחד, י כי יולה האדם ותתפרגנה כי נשמות רבות תפתחות, י ויהיה הם אתם

ותכונות שונות הליפות זו אחר זו.
הפסיכואלגיה החדשה לא תשתומם עוד כראותה את החיה הרעה, אשר תתעורר לפעמים ולפתע פתאם בלב האדם. לא תתפלא לנוכח תאית רצח ושוד, אשר תשפוך לפעמים את רוחה על תושבים שאננים ושקטים או כצדור הפאנאטיום בכנפיו איוה חברה אנושית...
יודעת היא את ה"דבוק", כי לא כריאה חדשה הוא, וחותרת היא אך להכיר את הסבות, המעוררות את הכחות, שהיו נדרמים במשך אלפי שנים או דורות, למען ענות על השאלה: איך חזרו ונעזרו ישני עפר?
ואמנם בנוגע להשקפות הכלליות אך מעט מועיר הם הבריאים בכני האדם!
ביתם הגוף נקרא ביש בריא את האיש, אשר

ל אחד מאבריו, שהתפלגו לעבודות מיוחדות, ועל לטובת הכלל כלו, לטובת קבוץ האברים. מאבריו בעל החי הבריא שונות הגה אך הפעולות התפעוליות, אך תכלית כלן אחת היא, כי אחת יא המטרה: קיום בעל החי (באיש ובמין).
ולעמית זה, בנוגע להחיים הרוחניים, נפרד המוח מיתר האברים ונאמר: המוח הבריא הוא ה הגיוני, אשר כל השקפתו הפרטיות מתאחדות ושקפה אחת כוללת, אשר כל ידועותיו הפרטיות ואחדות ברעה, באירעע כוללת אחת, שהיא וקפתו הכוללת על הבריאק כלה.
תולה הוא איפוא המוח, אשר לא יוכל לבוא השלמות, ואשר על כן רעותו והשקפתו יטיות חיות הגה כל אחת בפני עצמה או אגודות יות, מבלי היכולת להתבולל בהשקפה כוללת;

ובזמן שלחמות הבריא נקודת הד למוח החולה נקודות רבות כאלה; תה אשר משם נחזה את הקאסמאס, ישגנו גבעות, ולכל גבע — "ד" אמות של עצמה, ובין המצרים — מרחבייה מכונן ההשקפה הכוללת או אחדות החי המאגיום האמתי, אך היא תוכל להיות המרה, לקריטריום, לאכן בוחן, להבחין ותשקר. אך היא הנפש האמתית והמבקרת כל פרט ופרט. בלעדית משתמשים בערוביכויא, בלעדית יתכנו הנפש, כי יתכן, שההשקפות הפרטיות שלא תתאחדנה להשגה, לנפש אחת, עינה אשה את רעותה ונלחמות הגה זו נתאר לנו את "כחות הנפש" בתור אבריו;

הטובים ידעו את הלשון וחקותיה על בורים, והסופרים הרעים הטאו כנגד הרקוק ברב או במעט, לא כן חלק הצעירים, חפצים הם להורות ולהרריך ועל כן תגלה מחלתם, כאשר נראה במכתבים הבאים.

הפרצי.

מאָרקוואַמאָיאַ שְׁלֵנוּ.

הימים ימי ה"תכלת" באישביצא וראדיון; והאנטיסטימוזים בכל ארץ אשכנז... ואני שבתו או מברליון, ששם היתי לדגל מסחרו.
ביום השני נקראתי אל בית הרב.

ההסון והתהפוכות והסתירות תצאינה לאור עולם! עד היום ההוא היו נדרמות שם בשלום: הידיעה והבחירה, אמונת היחוד ושלטון המלאכים; השגחה פרטיות ו"מול" ו"אשר" איש, ושעתו המוצלחת; רצון הפשי ופעולת הזמן והמקום, סדרו בראשית ונפלאות צדיקים וכו' וכו'.
וכן תצאינה לאור עולם כל מחלות הנפש, בצאת איש מן המחנה לעמוד על הבמה, להשמיע קולו בתור מורה העם ומדריכו, לשאת דעה על גוי ואדם... או נכיר כנגע את הסתירות והתהפוכות, או יצאו עגלים כעין "אירעאל רעאלי", "קאסמא-פאָליטום-לאומי", "אמונה הגיונית" "ירושלם ברוח" וכו', המרקדים כעת כריש גלי על הבמות.
את הסתירות הללו לא ראינו אצל הוקנים, כי הם היו אך בלשנים ולא מורים. המיפדים

לפניו בעל חי, אשר כל אבריו מודוללים וחיים בפני עצמם, בלי היות להם מטרה או תכלית אחת. אולם בזמן שמחלות הגוף ידועות ונכרות לכל, מחלות הנפש סמויות מן העין ונסתרות בחדרי חדרים מסכה פשוטה מאד: החיים הרוחניים לא התפתחו עוד כראוי ועל כן לא הכניע עוד הרוח את החומר תחתיו למשול בו. בתוך אלפי בני אדם אולי ימצא איש אחד, החי על פי רוחו, שאך רעותו לו לקו ולמשקולת במנהגי החיים. על פי הרוב רעות האדם לחוד ומעשיו ומנהגיו לחוד; והרעות, שאינן פועלות ונפעלות, נדרמות הגה בחייו המוח ואתן — הסתירות והתהפוכות!
כחשכת הלילה וזרמנו שונאים מתמול שלשום בפונדק אחד; תביאו נר ויכיר איש את אחיו, ותחי יד איש ברעהו. הגיהו אור השקפה כוללת במוח

הרעאלי
אחריו והרעאלי